

PROJECTE CPI: HABITATGE RESILIENT

Descarbonització i augment de la resiliència del parc d'habitatges existent en la Comunitat Valenciana, promovent la innovació en rehabilitació, a fi de millorar la seua resposta en termes de sostenibilitat ambiental, social i econòmica en un context assenyalat per l'emergència climàtica i la necessària reconstrucció post-covid. En aquest sentit es demanden solucions relatives a mesures actives, mesures passives, sistemes d'augment de resiliència enfront de crisis, mecanismes de finançament innovadors, empoderament/conscienciació de la persona usuària i la integració dels principis d'economia circular, promovent l'ecodisseny, la biohabitabilitat i el disseny inclusiu, amb l'objectiu d'aconseguir el benestar de les persones i la cura del planeta.

1. Descripció de la necessitat no coberta/ oportunitat detectada que es pretén solucionar

En un escenari clarament assenyalat per la lluita enfront del canvi climàtic i la necessària reconstrucció després de la crisi multiescalar provocada per la irrupció del COVID-19, el canvi de paradigma cap a un model sostenible que fomente la resiliència territorial garantint el respecte al medi ambient i el benestar social, sense comprometre la qualitat de vida de generacions futures, és imprescindible.

Aquesta transició verda és clau en els espais que l'ésser humà habita i en els quals es relaciona, especialment considerant l'estreta relació que existeix entre el foment de la qualitat de l'arquitectura i el benestar de les persones. En efecte, l'*Agenda 2030*, posant en el centre a les persones, el planeta, la prosperitat i la pau, sota el lema de "no deixar a ningú arrere", assenjala entre els seus 17 objectius l'aposta per uns assentaments humans que siguin inclusivament, segurs, resilents i sostenibles, i s'insta a adoptar mesures urgents per a combatre el canvi climàtic i la reducció d'emissions de gasos d'efecte d'hivernacle.

La descarbonització, tal com assenjala el Pacte Verd Europeu acordat per la Comissió Europea al desembre de 2019, ha de ser l'eix fonamental sobre el qual s'articulen les estratègies de desenvolupament de la Unió Europea per a garantir una societat justa i pròspera, amb una economia competitiva en l'ús dels seus recursos, que aconseguirà la neutralitat climàtica en 2050.

En efecte, el Pla Nacional Integrat d'Energia i Clima 2021-2027 (PNIEC), actualment en procés d'elaboració i en versió esborrador, planteja aconseguir per a 2030 un 23% de reducció de les emissions de GEH respecte a 1990 i un 39,5% de millora de l'eficiència energètica, i proposa per a 2050 aconseguir la neutralitat climàtica amb la reducció com a mínim del 90% de les emissions de GEH. Entre els sectors que més emissions generen a Europa es troba l'edificació, que representa un 40% del consum energètic i és responsable d'aproximadament un terç de les emissions de GEH.

La imprescindible hipocarbonització del parc construït serà indissoluble de la seua dimensió social, promovent la transformació dels espais que habitem en llocs integradors i inclusivament que promoguen el benestar i qualitat de vida de la ciutadania, a través de mesures que fomenten la sostenibilitat ambiental, econòmica i social.

La pràctica totalitat dels edificis a les ciutats espanyoles disposen d'energia elèctrica procedent de la xarxa general de distribució, la procedència de la qual no és d'origen renovable íntegrament. La producció, en part, d'aquesta energia prové de combustibles fòssils o d'energia nuclear, i procedeix d'àrees en general molt distanciades dels edificis als quals serveix.

Així mateix, més de la meitat dels edificis residencials de les ciutats del territori nacional es van construir fa més de 40 anys sense cap normativa energètica. Per això, requereixen ser intervinguts per a millorar la seua resposta energètica, l'accessibilitat o la qualitat de l'espai, tant des del punt de vista de les persones que resideixen en ells com de la seua aportació a l'espai urbà.

Amb la finalitat de contribuir a la necessària transició ecològica de la ciutat construïda es

busquen solucions sostenibles i replicables de rehabilitació per a descarbonitzar el parc d'habitatges existent en la Comunitat Valenciana, garantint el benestar i la salut de les persones. L'edifici tipus es defineix amb caràcter plurifamiliar, de diverses plantes, construïts entre 1960-1980, inserit en el teixit urbà consolidat.

L'oportunitat detectada resideix en la necessitat d'adaptar el parc existent per a afrontar aquesta transició ecològica, incorporant els principis de l'economia circular en la rehabilitació, fent un ús eficient dels recursos, perseguint una millora en el confort, salut i benestar dels seus ocupants.

2. Abast del projecte a desenvolupar

Es busquen solucions innovadores que permeten aconseguir la reducció del consum energètic i les emissions de GEH, mitjançant la millora de la qualitat dels espais habitables i del proveïment d'energia.

El projecte persegueix garantir el benestar i la salut derivats de la descarbonització del parc d'habitatges de la Comunitat Valenciana, atenent a qualsevol dels següents àmbits:

1. Mesures actives i ús eficient de recursos. Potenciació de l'autoconsum.
2. Mesures passives de rehabilitació bioclimàtica. Foment i exploració de noves tecnologies constructives i desenvolupament de productes.
3. Sistemes d'augment de resiliència enfront de crisis, especialment considerant el context postcovid-19, atés l'augment de la flexibilitat dels espais habitats, disseny de sistemes de ventilació i il·luminació, millora de la qualitat espacial i el confort, eliminació de tòxics o increment d'espais exteriors en interès de millorar el comportament dels habitatges enfront de situacions de confinament. També es valoren sistemes que incrementen la resiliència en termes climatològics.
4. Mecanismes de finançament innovadors per a la rehabilitació.
5. Models d'apoderament i conscienciació de persones usuàries, i intermediació tecnològica per a la millora de la gestió de l'edifici.
6. Incorporació de principis d'economia circular en la rehabilitació.

A través de la següent Consulta Preliminar al Mercat (CPM) s'espera rebre propostes de solucions innovadores (que actualment no estiguen en el mercat) amb un nivell de maduresa tecnològica entre TRL 4 i TRL 7, enfocades a cobrir les necessitats d'un o diversos àmbits (entre els 6 identificats), i que requeriran ser provades en qualsevol dels següents tres estadis:

- Estadi 1: prova de la solució innovadora sense espai físic requerit
- Estadi 2: prova de la solució innovadora en edifici deshabitat
- Estadi 3: prova de la solució innovadora en edifici habitat

En els estadis 2 i 3 les solucions proposades seran incorporades al projecte pilot o demostrador de rehabilitació, tant en la modalitat d'edifici deshabitat com habitat, que la pròpia Generalitat estarà promovent a fi d'avaluar els resultats obtinguts i fomentar així la seua replicabilitat per la iniciativa privada. Com s'ha esmentat anteriorment, l'edifici tipus es defineix amb caràcter

plurifamiliar, de diverses plantes, construïts entre 1960-1970, inserit en el teixit urbà consolidat.

3. Objectius a què es pretén donar resposta?

Els principals objectius són:

- Contribuir a la descarbonització del parc construït i a l'increment de la seua resiliència, perseguint una sostenibilitat ambiental, social i econòmica en una necessària transició ecològica.
- Fomentar la biohabitabilitat, la salut i el benestar, i el confort en l'hàbitat i l'entorn construït, particularment en els habitatges.
- Integrar els principis de l'economia circular, fomentant l'ús de materials reciclables i renovables que presenten un cicle de vida conegut, evitant l'obsolescència programada, promovent l'extensió de la vida útil dels productes i la prevalença de solucions flexibles que permeten l'adaptació i fomenten la resiliència dels espais sense perdre valor en la cadena.
- Foment del disseny inclusiu i amb perspectiva de gènere que afavorisca la integració i mitigue el desequilibri social, reduint les desigualtats, afavorint el desenvolupament autònom, potenciant la identificació i el sentit de pertinença al lloc, així com una equitat de l'hàbitat que garantisca la justícia social.
- Modificar les condicions arquitectòniques dels edificis de manera que s'aconseguisca una reducció de la demanda energètica, actuant en l'envolupant i zones comunes.
- Modificar la procedència de l'energia consumida per les edificacions connectades a la xarxa general de distribució d'electricitat, a una producció particular d'energia a partir de les instal·lacions col·lectives per a autoconsum, per a obtenir la major autosuficiència energètica que siga viable. Foment de l'autoconsum.
- Conscienciació i empoderament de la ciutadania respecte al seu dret sobre la qualitat de l'espai que habita, sobre la importància del respecte a la naturalesa i l'ús d'energies renovables. Aportar confiança a la ciutadania amb la promoció d'una solució eficient i sostenible, de manera que les comunitats de propietaris compten amb majors garanties sobre l'amortització de la instal·lació, el manteniment i la conservació durant la seua vida útil.

4. Data prevista de tancament de convocatòria:

23 de juliol de 2020.